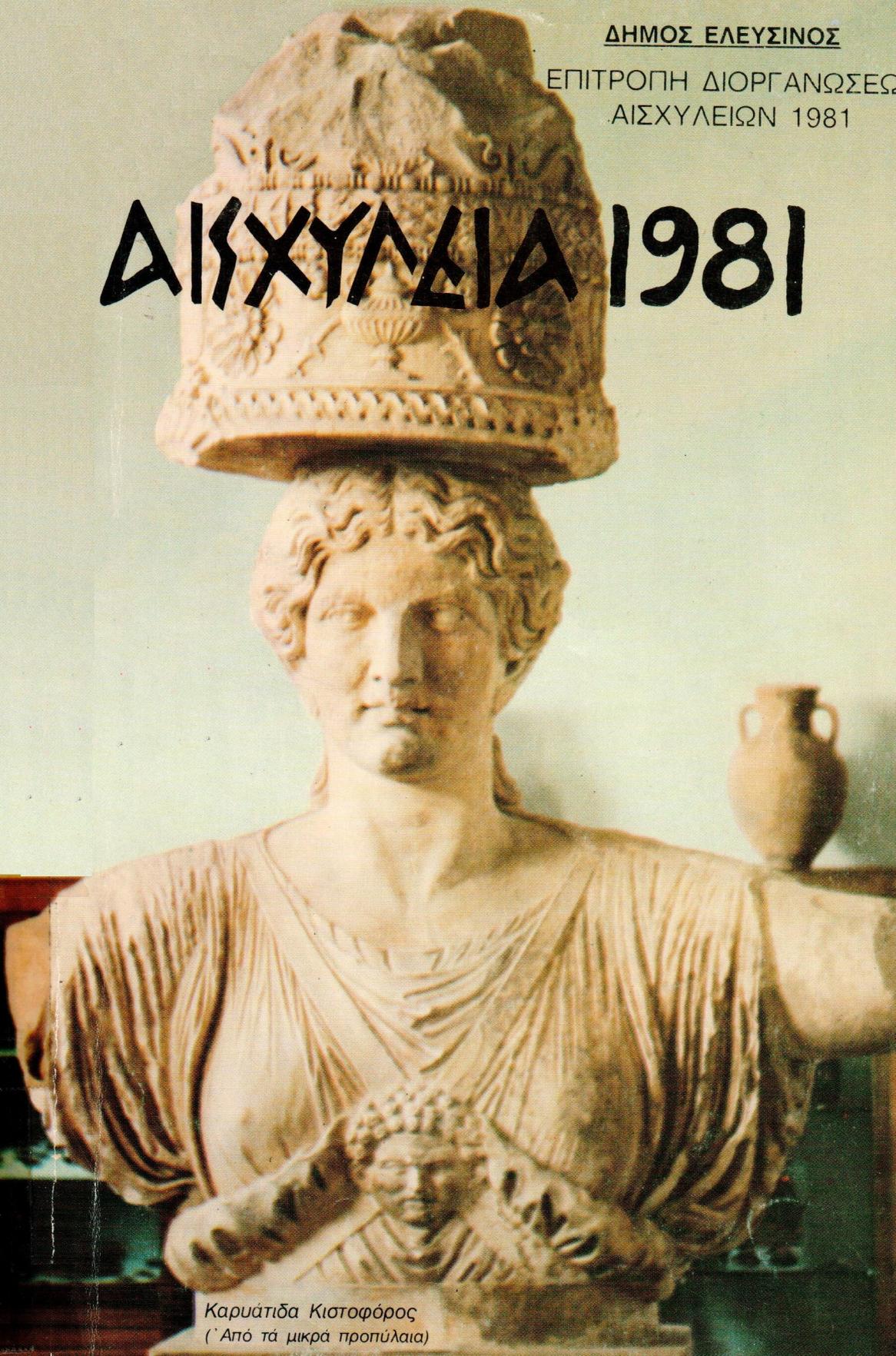

ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

ΑΙΣΧΥΛΕΙΩΝ 1981

ΔΙΣΧΥΛΙΑ 1981

Καριάτιδα Κιστοφόρος
(Από τα μικρά προύλαια)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΙΣΧΥΛΕΙΩΝ 1981

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

- “Ωρα 8 μ.μ. στήν Πλατεία Ἡρώων, Τιμητική βραδιά ἀφιερωμένη στά 50χρονα τῆς θεατρικῆς ζωῆς τοῦ ΜΑΝΟΥ ΚΑΤΡΑΚΗ.
ἽΟ μέγáλος ἽΕλληνας ἽΗθοποιός θά ἀνακηρυχθεῖ ἐπίτιμος δημότης ἽΕλευσίνοσ καί θά τοῦ ἐπιδοθῆ τό χρυσό μετάλλιο τῆς πόλεωσ.
- “Ωρα 8.30 μ.μ. Συναυλία τῶν Συνθετῶν Θάνου Μικρούτσικου καί Χρήστου Λεοντῆ μέ τό ἐκλεκτό ἐπιτελεῖο τῶν συνεργατῶν τουσ
- “Ωρα 10 μ.μ. Δεξίωση τῶν προσκεκλημένων στόν κῆπο τῆς Αἰσχυλείου Δημοτικῆς Βιβλιοθήκησ, δίπλα στόν ἀρχαιολογικό χῶρο.

Κυριακή 30 Αὐγούστου

- “Ωρα 8.30 μ.μ. στόν ἀρχαιολογικό χῶρο ἽΕλευσίνοσ.
Παράσταση μέ τήν τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη «ἽΕκάβη» ἀπό τοῦσ «Δεσμούσ» τῆσ κ. ἽΑσπασίασ Παπαθανασίου.

Σάββατο 5 Σεπτεμβρίου

- “Ωρα 8.30 στόν ἀρχαιολογικό χῶρο ἽΕλευσίνοσ Παράσταση μέ τήν τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη «ἽΙφιγένεια ἐν Ταύροις» ἀπό τόν θίασο τῆσ κ. ἽΕλσασ Βεργῆ.

ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΑΙΣΧΥΛΕΙΩΝ 1981

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΑΙΣΧΥΛΕΙΩΝ 1981

Ἀγαπητοί συμπολίτες,

Γιά ἑβδομη συνεχῆ χρονιά διοργανώνονται ἐφέτος στήν Ἐλευσίνα τά Αἰσχύλεια.

Ὡς γνωστόν, οἱ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου πολιτιστικές καί καλλιτεχνικές αὐτές ἐκδηλώσεις καθιερώθηκαν τό 1975 ἀπό τόν Δήμο Ἐλευσίνος καί τήν Ἐπιτροπή διοργανώσεως Αἰσχυλείων μέ τήν εὐκαιρία τοῦ ἑορτασμοῦ 2500 χρόνων ἀπό τή γέννηση τοῦ μεγάλου Ἐλευσίνιου Τραγικοῦ ποιητῆ Αἰσχύλου.

Στήν προγραμματική διακήρυξη τῆς Ἐπιτροπῆς Αἰσχυλείων τό 1975 καθορίστηκαν οἱ σκοποὶ τῶν ΑΙΣΧΥΛΕΙΩΝ πού θά ὀργανώνονται κάθε χρόνο στόν ἀρχαιολογικό χῶρο στό διάστημα μεταξύ 20 Αὐγούστου καί 10 Σεπτεμβρίου.

Οἱ ΣΚΟΠΟΙ αὐτοὶ εἶναι:

– Νά προβληθεῖ καί ἐκλαϊκευθεῖ βασικά τό ἔργο τοῦ ΑΙΣΧΥΛΟΥ ἀλλά καί τῶν ἄλλων τραγικῶν ποιητῶν.

– Νά προβληθοῦν ἡ ἱστορία, ὁ πολιτισμός καί οἱ ἀρχαιότητες τῆς Ἐλευσίνος.

– Νά ἀναπτυχθῆ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου πολιτιστική κίνηση στήν πόλη μας πού θά τήν προβάλλει πανελλαδικά ἀλλά καί διεθνῶς.

Ἡ Ἐπιτροπή Αἰσχυλείων ἡ ὁποία λειτουργεῖ κάθε χρόνο ὑπό τήν αἰγίδα τοῦ Δήμου Ἐλευσίνος καί ἀποτελεῖται ἀπό ἐκπροσώπους τῶν μαζικῶν ὀργανώσεων τῆς πόλεως, τῶν ἐκπαιδευτικῶν φορέων καί βασικῶν οἰκονομικῶν παραγόντων πού ἐνισχύουν κάθε χρόνο τά ΑΙΣΧΥΛΕΙΑ ἔχει καθορίσει σάν ΣΤΟΧΟΥΣ:

– Νά παιχθοῦν καί οἱ ἑπτὰ γνωστές τραγωδίες τοῦ ΑΙΣΧΥΛΟΥ, ἀλλά καί ἔργα ἄλλων τραγικῶν ποιητῶν καί ἀξιόλογα Ἑλληνικά καί ξένα συγκροτήματα.

– Νά φιλοτεχνηθῆ καί τοποθετηθῆ σέ κεντρικό σημεῖο ὁ Ἄνδριάντας τοῦ ΑΙΣΧΥΛΟΥ.

– Νά ἰδρυθῆ ΑΙΣΧΥΛΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ στήν ὁποία νά συγκεντρωθοῦν ἐκτός τῶν ἄλλων βιβλίων, ὅλα τά γνωστά ἔργα καί ἡ βιβλιογραφία, ἑλληνική καί ξένη, ἡ σχετική μέ τόν ΑΙΣΧΥΛΟ.

Σήμερα μπορούμε νά ποῦμε ὅτι ὅλοι οἱ βραχυπρόθεσμοι στόχοι, τοῦ 1975, ἔχουν ὑλοποιηθῆ ἀφοῦ:

1 ο ν. Παιχθήκαν καί οἱ ἑπτὰ τραγωδίες τοῦ ΑΙΣΧΥΛΟΥ.

α) «Ἑπτὰ ἐπί Θήβας» ἀπό τό Θέατρο Τέχνης τοῦ κ. Καρόλου Κούν,

β) «Πέρσες» ἀπό τό Κρατικό Θέατρο Βορείου Ἑλλάδος καί τό Θέατρο Τέχνης,

- γ) «Προμηθέας Δεσμώτης» από τό Λαϊκό Θέατρο τοῦ κ. Μάνου Κατράκη,
- δ) «Ίκέτιδες» από τό Ἐθνικό Θέατρο, καί
- ε) Ἡ τριλογία «Ὁρέστεια» από τό Θέατρο Τέχνης.

Ἐπίσης παίχθηκαν ἔργα καί ἄλλων Τραγικῶν Ποιητῶν: «Οἰδίπους Τύραννος» τοῦ Σοφοκλῆ από τό Θέατρο Τέχνης, «Ἡλέκτρα» τοῦ Σοφοκλῆ καί «Φοίνισσες» τοῦ Εὐριπίδη από τούς «Δεσμούς» τῆς κ. Ἀσπασίας Παπαθανασίου, ἡ κωμωδία τοῦ Ἀριστοφάνη «Ἐκκλησιάζουσες» από τόν θίασο τοῦ Μίνου Βολανάκη καί τά χοροδράματα «Ὁρέστης», «Μήδεια» καί «Κύκλος Καταγγελίας» από τό Ἑλληνικό Χορόδραμα τῆς κ. Ραλλοῦς Μάνου.

Τίς μέχρι σήμερα ἐκδηλώσεις ἔχουν παρακολουθήσει πάνω ἀπό 40.000 ἄτομα.

2 ο ν. Τό 1975 σέ ἀκίνητο πού παραχώρησε ὁ Δήμος Ἐλευσίνος, ἰδρύθηκε ἡ ΑΙΣΧΥΛΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ἡ ὁποία συνεχῶς πλουτίζεται μέ ἑκατοντάδες τόμους νέων βιβλίων καί πού ὑπολογίζουμε ἀπό τό φετεινό φθινόπωρο νά λειτουργήσει καί ὡς δανειστική.

3 ο ν. Στίς 3 Σεπτεμβρίου ἔγιναν τά ἀποκαλυπτήρια τοῦ Ἀνδριάντα τοῦ ΑΙΣΧΥΛΟΥ ἀπό τόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντῖνο Τσάτσο.

Τό 1975 καί τό 1979 κυκλοφόρησε περιορισμένος ἀριθμός ἐδικῶν ἀναμνηστικῶν μεταλλίων τά ὁποία ἀποτελοῦν καί τά μέταλλια τῆς πόλεως τῆς Ἐλευσίνος.

Τό 1979 προκηρύχθηκε διαγωνισμός γιά τήν συγγραφή τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐλευσίνος ὁ ὁποῖος ὅμως δέν ἀπέδωσε τά ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα.

Γι' αὐτό ἡ ἐφετεινή ἐπιτροπή ἀπεφάσισε τήν ἀπ' εὐθείας ἀνάθεση, σέ ἐιδικούς ἐπιστήμονες, τῆς συγγραφῆς δύο τόμων, ἓνα γιά τήν Ἀρχαία Ἱστορία τῆς Ἐλευσίνος καί ἓνα γιά τήν Νεώτερη.

Τό 1980 ἀποφασίστηκε ἡ δημιουργία τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου τῆς πόλεως στό ὁποῖο πραγματοποιήθηκαν ἀρκετές πολιτιστικές ἐκδηλώσεις στά πλαίσια τῶν ΑΙΣΧΥΛΕΙΩΝ:

Ἐκθεση Νεοελληνικῆς Ζωγραφικῆς σέ συνεργασία μέ τήν Ἐθνική Πινακοθήκη καί τήν Πανελλήνια πολιτιστική Κίνηση, ἐκθέσεις φωτογραφίας τοῦ Βαγγέλη Τσάκου, χαρακτηριστικῆς τοῦ Βάλια Σεμερτζίδα, βιβλίου, καί ζωγραφικῆς τοῦ Γιώργου Σικελιώτη.

Δυστυχῶς οἱ σεισμοί τοῦ περασμένου Φεβρουαρίου προκάλεσαν σημαντικές καταστροφές στό κτίριο τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου μέ ἀποτέλεσμα τήν προσωρινή ἀναστολή τῶν ἐκδηλώσεων πού εἶχαν προγραμματισθῆ.

Ἦδη οἱ ζημιές ἀποκαταστάθηκαν καί οἱ ἐκδηλώσεις στό Πνευματικό Κέντρο θά ἐπαναληφθοῦν ἀπό τίς 20 Σεπτεμβρίου 1981 μέ ἐκθεση χαρακτηριστικῆς τοῦ χαρακτῆ Α. Τάσσου, ἐνῶ προγραμματίζονται ἐκθέσεις κεραμικῶν, ζωγραφικῆς, τοῦ ἀείμνηστου συμπολίτη μας Θάνου Τσίγκου καί τοῦ Κώστα Μαλάμου.

Ἐπίσης ὑπολογίζουμε ἀπό τό φθινόπωρο νά λειτουργήσει στό Πνευματικό μας

Κέντρο καί Λαϊκό Πανεπιστήμιο.

Στά πλαίσια τῶν περσινῶν Αἰσχυλείων δόθηκε συναυλία τοῦ Μίκη Θεοδωράκη καί Μαρίας Φαραντούρη, ἐνῶ μέ ἀπόφαση τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἀνακηρύχθηκαν ἐπίτιμοι δημότες τῆς Ἐλευσίνας ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Μυλωνᾶς καί ὁ Ἀρχιτέκτονας - Ἀρχαιολόγος κ. Τραυλός, γιά τίς προσφερθεῖσες ὑπηρεσίες τους στήν ἀνάδειξη καί προβολή τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Ἐλευσίνας καί τοῦς ἀπενεμήθη σέ εἰδική τελετή τό χρυσό μετάλλιο τῆς πόλεως.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Μυλωνᾶς μίλησε στόν ἀρχαιολογικό χῶρο, πρὶν ἀπό τήν παράσταση τῆς «Ὁρέστειας» μέ θέμα «Ἐλευσίνα καί Ἐλευσίνια Μυστήρια».

Ζητήσαμε ἀπό τό Ἐθνικό Θέατρο νά παρουσιάσει στά φετεινά Αἰσχυλεία τίς τραγωγίες «Ἐπτά ἐπί Θήβας» καί «Οἰδίπους Τύραννος» ἀλλά οἱ διαπραγματεύσεις τελικά ναυάγησαν, μέ τήν ὑπόσχεση ὅμως τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ κ. Σολωμοῦ ὅτι θά λάβει μέρος τό Ἐθνικό Θέατρο στά Αἰσχυλεία 1982.

Ἰδια ὑπόσχεση μᾶς ἔδωσε καί ὁ Θεατρικός Ὄργανισμός Κύπρου γιά συμμετοχή του στά ἐπόμενα Αἰσχυλεία.

Τελικά, τά Αἰσχυλεία 1981 ἀρχίζουν τήν Κυριακή 23 Αὐγούστου μέ βραδιά ἀφιερωμένη στά 50χρονα τῆς θεατρικῆς ζωῆς τοῦ Μάνου Κατράκη καί δωρεάν συναυλία πού θά δοθεῖ στά πλαίσια τῶν ἐφετεινῶν Αἰσχυλείων στήν Πλατεία Ἡρώων μέ συμμετοχή τῶν συνθετῶν Θάνου Μικρούτσικου καί Χρήστου Λεοντῆ μέ τό ἐκλεκτό ἐπιτελεῖο τῶν συνεργατῶν τους.

Τήν Κυριακή 30 Αὐγούστου στόν ἀρχαιολογικό χῶρο θά δοθεῖ παράσταση μέ τήν τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη «Ἐκάβη» ἀπό τοῦς «Δεσμούς» τῆς κ. Ἀσπασίας Παπαθανασίου.

Τό Σάββατο 5 Σεπτεμβρίου θά παιχθῆ ἡ τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη «Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις» ἀπό τόν Θίασο τῆς κ. Ἑλσας Βεργῆ.

Ἀγαπητοί συμπολίτες,

Πιστεύουμε ὅτι τά Αἰσχυλεία καθιερώθηκαν πλέον σάν θεσμός καί ἀποτελοῦν τήν κορυφαία πολιτιστική ἐκδήλωση γιά τήν πόλη καί τήν περιοχή μέ Πανελλαδική ἀκτινοβολία. Ἡ παρουσίαση ὄλων τῶν γνωστῶν τραγωδιῶν τοῦ Αἰσχυλοῦ καί τόσων ἄλλων ἔργων Ἀρχαίων Τραγικῶν ἀπό τοῦς ἀξιολογότερους Ἑλληνικούς Θεατρικούς Ὄργανισμούς, ἡ δημιουργία τῆς Αἰσχυλείας Βιβλιοθήκης καί τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου καί γενικά ἡ ὅλη πολιτιστική καί πνευματική δραστηριότητα πού ἔχει ἀναπτυχθῆ καί ἀναπτύσσεται στά πλαίσια τῶν Αἰσχυλείων ἔχουν ἀνεβάσει τήν Ἐλευσίνα στίς πρωτοπόρες πόλεις ἀπό πολιτιστικῆς ἀπόψεως.

Θά συνεχίσουμε καί στό μέλλον τήν παρουσίαση Ἀρχαίων Τραγωδιῶν στόν Ἀρχαιολογικό χῶρο, καθώς καί τίς καλλιτεχνικές ἐκδηλώσεις πού θά δίνονται στά πλαίσια τῶν Αἰσχυλείων, ἐνῶ ἐξ ἴσου ἀξιόλογη δραστηριότητα θά ἀναπτυχθῆ μέσω τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου καί τῆς Αἰσχυλείας Βιβλιοθήκης, οἱ δραστηριότητες τῶν ὁποίων ἔχουν τεθεῖ ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἐπιτροπῆς διοργανώσεως Αἰσχυλείων.

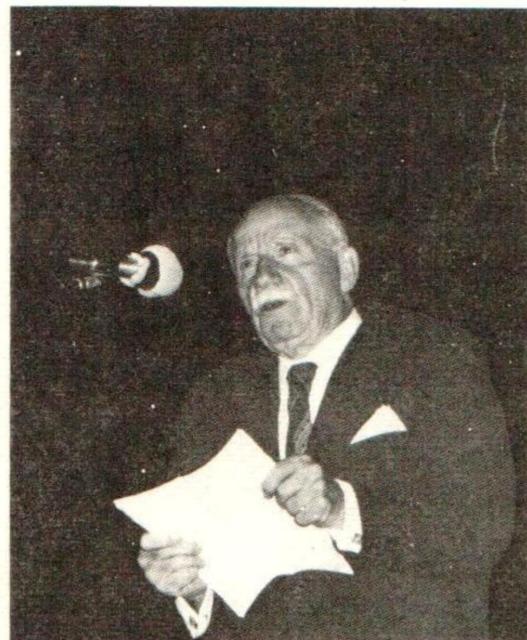
Ίδιαίτερη βαρύτητα θά δόσουμε γιά τήν ύλοποίηση τῆς μελέτης πού συνέταξε τό Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ γιά τήν ἀξιοποίηση τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ χώρου μέ ἀνασκαφές, ἀναστηλώσεις, ἀπαλλοτριώσεις καί δημιουργία νέου Μουσείου γιά τήν πόλη τῆς Ἐλευσίνας.

Ἡ Ἐπιτροπή διοργανώσεως Αἰσχυλείων 1981 πού λειτουργεῖ ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Δημάρχου Ἐλευσίνας κ. Μιχαήλ Λεβέντη, μετά τήν ἐφετεινή ἀνασυγκρότησή της ἀποτελεῖται ἀπό τούς:

ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΘΕΟΔΩΡΟΥ	Ἐκπρσώπους Δήμου Ἐλευσίνας
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟ ΜΟΝΟΧΟΛΙΑ	
ΕΥΓ. ΔΑΛΜΑ-ΚΟΥΡΟΥΝΗ	
ΝΙΚ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟ	Ἐκπρσώπους Ἐργατικοῦ Κέντρου
ΕΥΔ. ΚΕΤΣΟΠΟΥΛΟ	
ΑΝΔΡ. ΣΚΙΑΔΟΠΟΥΛΟ	Ἐκπρσώπους τῆς Ὁμοσπονδίας Ἐπαγγελματιῶν καί Βιοτεχνῶν Ἐλευσίνας καί Περιφέρειας
ΚΩΝ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ	
ΝΙΚ. ΚΑΡΙΑΒΟΥΛΑ	Ἐκπρσώπους Ἐνωσης Ἐπαγγελματιῶν καί Βιοτεχνῶν Ἐλευσίνας καί Περιφέρειας
ΚΛΕΟΒ. ΣΤΑΜΟΥ	
ΕΜΜ. ΜΗΤΣΑΚΑΚΗ	Ἐκπρσώπους Λυκείου Ἐλευσίνας
ΚΩΝ. ΛΙΒΑΝΙΟΥ	
ΕΛ. ΖΑΧΑΡΑΚΗ	Ἐκπρσώπους 1ου Γυμνασίου Ἐλευσίνας
ΖΩΗ ΒΑΣΙΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	
ΙΩΑΝ. ΖΩΗ	Ἐκπρσώπους 2ου Γυμνασίου Ἐλευσίνας
ΟΛΓΑ ΠΑΛΗΜΕΡΗ	
ΦΩΤΗ ΦΩΤΗ	Ἐκπρσώπους Συλλόγου Δασκάλων καί Νηπιαγωγῶν
ΣΩΤ. ΛΑΜΠΡΙΝΟ	
ΑΙΚ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ	Ἐκπρσώπους Συλλόγου Γυναικῶν Ἐλευσίνας
Γ. ΜΠΟΛΟΒΙΝΟΥ	
ΜΙΧ. ΡΕΠΟΥΣΚΟΥ	Ἐκπρσώπους Συλλόγου Ἐλευσινίων Φοιτητῶν καί Νέων Ἐπιστημόνων «Αἰσχύλος»
ΑΝΔΡ. ΜΟΝΟΧΟΛΙΑ	
ΣΩΤ. ΦΡΑΓΚΟΥΛΑΚΗ	Ἐκπρσώπους Μορφωτικοῦ, Ἐκπολιτιστικοῦ καί Ψυχαγωγικοῦ Συλλόγου Ἄνω Ἐλευσίνας.
ΒΑΣ. ΦΙΛΙΠΠΟΥ	
ΣΩΤ. ΜΑΧΛΗ	Ἐκπρσώπους ΠΕΤΡΟΛΑ ΕΛΛΑΣ ΑΕ
ΝΙΚ. ΔΟΥΚΑ	
Γ. ΣΤΑΥΡΟΥ	Ἐκπρσώπους ΑΕ Τσιμέντων ΤΙΤΑΝ
Γ. ΒΥΡΙΔΗ	
ΙΩΑΝ. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟ	Ἐκπρσώπους ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΕ
Γ. ΛΑΓΙΟ	

**ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ κ. ΜΥΛΩΝΑ
ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΩΡΟ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ
ΜΕ ΘΕΜΑ «ΕΛΕΥΣΙΝΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΣΙΝΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ».**

Στήν εύλογημένη πατρίδα μας υπάρχουν πολλοί ιεροί χώροι, πού απέκτησαν τήν ιερά αυτή ιδιότητα είτε γιατί σ' αυτούς έθυσιάσθηκαν οί όλίγοι για τήν έλευθερία και υπόστασι τών πολλών, είτε γιατί εκεί ή ανθρώπινη διάνοια επέτυχε και έχάρισε άργότερα στήν ανθρωπότητα σπουδαία μεγάλα έπιτεύγματα στό κύκλο τών γραμμάτων, τών ιδεών, τών καλών τεχνών και του θεάτρου, είτε τέλος γιατί τούς χώρους αυτούς καθηγίασε μακροχρόνια θρησκευτική λατρεία. Σήμερα βρισκόμαστε σ' ένα ιερό και ξακουστό χώρο πού λατρεία αιώνων είχε μεταβάλει σέ προσκύνημα του πολιτισμένου τής αρχαιότητος κόσμου. Στό θαυμαστό αυτό τέμενος τής Δήμητρος και τής κόρης, έδω κάθε χρόνο συνέρ-

ρεαν οί πιστοί για νά μυηθοῦν στήν ειδική λατρεία τής Δήμητρος, νά μυηθοῦν στά «Μυστήρια τής Έλευσίνος».

Η λατρεία αυτή διαφέρει από τίς κοινές και συνήθειες θρησκευτικές τελετές του αρχαίου κόσμου γιατί προϋποθέτει έπιλογή πιστών, ειδική διδασκαλία και κατήχησι και γιατί εκείνοι πού έλάμβαναν μέρος ήσαν υποχρεωμένοι νά κρατήσουν σαν άπαραβίαστο μυστικό, τά όσα είδαν, τά όσα ήκουσαν, τά όσα έδιδάχθησαν. Γι' αυτή τήν απόλυτη μυστικότητα πού επέβαλε στους λάτρεις της αυτή ή Θεά, ή λατρεία της στήν Έλευσίνα ώνομάσθη «τά μυστήρια τής Έλευσίνος». Ο Όμηρικός ύμνος τής Δήμητρος πού χρονολογεΐται στον 6ον π.Χ. αΐωνα περιγράφει τήν αρχή τής λατρείας, όπως διετηρεΐτο τότε στήν παράδοσι τής περιοχής. Στόν ύμνον αυτόν λέγεται πως ή μονάκριβη κόρη τής θεάς Δήμητρος, ή Περσεφόνη, ανηρπάγη από τόν θεό του Άδου Πλούτωνα, ή άπαρηγόρητη μητέρα περιήρχετο όδυρομένη τόν Έλληνικό χώρο για νά βρῆ τήν κόρη της, πως ήλθε στήν Έλευσίνα, πως φανερώθηκε στον βασιλέα τής Έλευσίνος Κελεόν και τόν διέταξε νά τής κτίση Ναό, μέσα στον όποϊον εκλείσθη και ήρνεΐτο νά επιτρέψη στή Γῆ νά καρποφορήση. Αυτό ανάγκασε τόν Δία νά διατάξη τήν έπιστροφή στή Γῆ τής Περσεφόνης άφ' οὔ συνεφωνήθηκε ένα μέρος του χρόνου ή Κόρη (Περσεφόνη) νά μένη μέ τήν μητέρα της στον επάνω κόσμο και τόν υπόλοιπο χρόνο μέ τόν άνδρα της στον Άδη. Στήν Έλευσίνα και στο Ναό τής Δήμητρος, τόν νεοφτιασμένο, έγινε ή εύτυχισμένη συνάντησι μητέρας και Κόρης. Τότε ή μεγάλη Θεά δίδαξε τούς Έλευσινίους πως νά τήν λατρεύουν σέ ειδική τελετή και διέταξε τά τής τελετῆς αυτής νά κρατοῦνται μυστικά «άπολύτως». Η λατρεία εκείνη εξέλιχθη εις τά Μυστήρια τής Έλευσίνας και άρχισε περί τά 1500 π.Χ. τουλάχιστον.

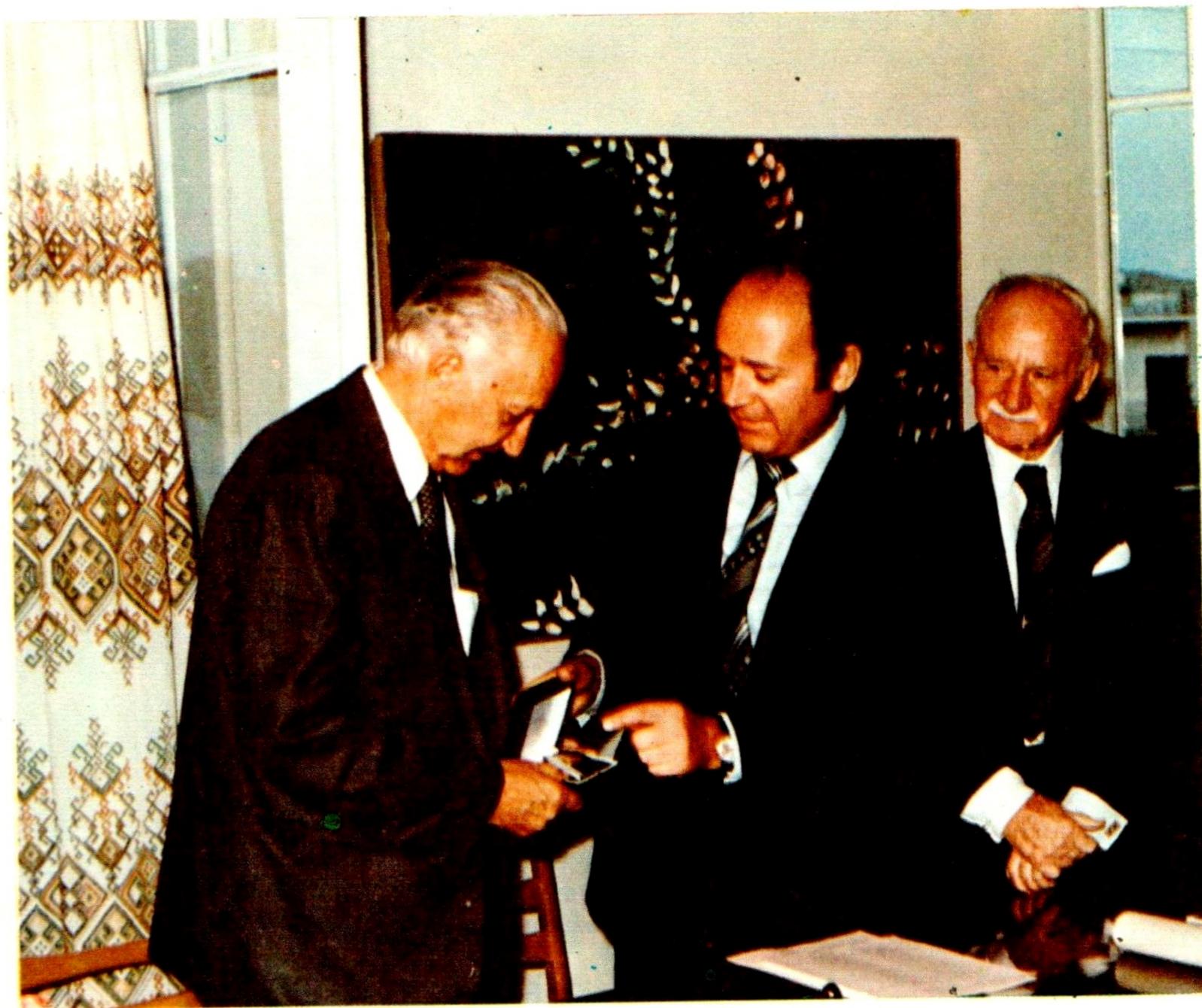
Αρχικά ή λατρεία ήταν οικογενειακή και τοπική. Μέ τό πέραςμα του χρόνου ή φήμη της διεδόθη στα πέρατα του κόσμου και Έλληνες και Έλληνόφωνοι τής

περιοχῆς τῆς Μεσογείου, ἄνδρες, γυναῖκες ἀκόμη καί παιδιά καί δοῦλοι φιλοδοξοῦσαν νά μνηθοῦν στά μυστικά της. Ὅσο ηὔξανετο ἡ δημοτικότητα τῆς λατρείας, τόσο μεγάλωνε καί ἡ περιοχή καί ὁ πλοῦτος τοῦ ἱεροῦ της. Τούς μικρότερους ναούς' διεδέχοντο μεγαλύτεροι, μνημειωδέστεροι, πλούσια ἀναθήματα πλημμύριζαν τόν ἱερό χῶρο καί ἰσχυρά τείχη καί πύλαι τόν περιτριγύριζαν. Πάνω ἀπό ὅλα ὑפוῦτο ὁ περίλαμπρος Ναός τῆς Δήμητρος, τό Τελεστήριον. Μιά φορά κάθε χρόνο, ὁ λόφος, πού μᾶς φιλοξενεῖ ἀπόψε, ἀντιλαλοῦσε τούς παιάνας, τούς ὕμνους καί τούς ἐνθουσιασμούς τῶν πιστῶν τῆς Θεᾶς, καί ἔλαμπε μέ θεῖο φῶς, ὁ λόφος πού τώρα, ὅπως καί ἡ λατρεία μαράθηκε ἀπό τά κτίσματα τῆς τεχνολογίας τοῦ λεγομένου πολιτισμοῦ μας.

Ὁ πρῶτος Ναός τῆς Θεᾶς πού κτίσθηκε κατ' ἐπιταγήν της καθῶς καί οἱ ἄλλοι πού τόν διεδέχθηκαν ἀπεκαλύφθησαν ἀπό Ἕλληνας ἀρχαιολόγους πού ἀπό τό 1882 ὡς σήμερα ἀνασκάπτουν τό ἱερό χῶμα τοῦ τεμένου τῆς Δήμητρος μέ ἀφοσίωσι καί θεῖο ζῆλο. Ὁ Φίλιος, ὁ Κουρουνιώτης, ὁ Γιάννης Φρεψιάδης, ἔχουν συνδέσει ἄρρηκτα τό ὄνομά τους μέ τό Ἱερό τῆς Δήμητρος, ἀπέβησαν οἱ νέοι Ἱεροφάνται πού φανέρωσαν τά θεῖα κτίσματα, καί οἱ συνεργάται των Ἰωάννης Τραυλός καί Γεώργιος Μυλωνᾶς, συνεχίζουν τήν ἐργασίαν πού σκοπεύει νά φέρη στό ἄ λ λ ο τ ε λαμπρό Ἑλληνικό φῶς τά λείψανα καί νά περιγράψουν τή δόξα ἑνός ἀπό τά μεγαλοπρεπέστερα Ἱερά τῆς ἀρχαιότητος.

Ἀλλά παραμένει τό ἐρώτημα: Ἐκτός ἀπό τά ἐρείπια πού ἀνασκάπτονται καί ἀπό τά ἔργα τέχνης πού πλουτίζουν τά Μουσεῖα μας, τί γνωρίζουμε γιά τή μυστική ἐκείνη λατρεία τῆς Δήμητρος, γιά τά Ἑλευσίνια μυστήρια; Αἱ γενικαί πληροφορίες πού μᾶς παρέχουν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ λατρεία εἶχε δύο διάφορα μέρη: Τό φανερό μέρος, πού ἐτελεῖτο εἰς τό ὑπαιθρον καί μπροστά σέ ὅλο τό λαό, καί τό μυστηριακό πού ἐτελεῖτο στό Ἱερόν Τέμενος τῆς Ἑλευσίνος, μόνο γιά τούς λάτρεις πού προπαρασκευάζοντο κατάλληλα ἀπό τούς μυσταγωγούς. Ἡ φανερά τελετή, πού διήρκει 5 ἡμέρες περιελάμβανε τόν ἱστορικό ἀ γ υ ρ μ ό, τήν συνάθροισι τῶν πιστῶν εἰς τās Ἀθήνας κατά τό 2ον ἡμισυ τοῦ Σεπτεμβρίου, τήν 15ην τοῦ Ἱεροῦ τῆς θεᾶς μηνός τοῦ Βοηδρομιῶνος, τήν Π ρ ό ρ ρ η σ ι ν εἰς τήν Ποικίλη Στοά, τή προκήρυξι δηλαδή, διά τῆς ὁποίας ἐκαλοῦντο οἱ λάτρεις νά λάβουν μέρος στήν ἐορτή, οἱ λάτρεις πού θά εἶχαν καθαρās τās χεῖρας, διότι ὅσοι ἦσαν φονεῖς ἢ ἱερόσυλοι ἢ ἀπατεῶνες ἀπεκλείοντο, ὅπως ἀπεκλείοντο καί τήν «φωνή ἀξύνετοι» ὅσοι δέν κατενόουν Ἑλληνικά.

Ἀκολουθοῦσαν ἡμέραι ἐξαγνισμοῦ, θυσιῶν πανδήμων, καί διδασκαλῖαι καί ἡ ὅλη ἐορταστική περίοδος τῶν 5 ἡμερῶν στās Ἀθήνας ἐκλείετο μέ τήν περίφημον ἱ ε ρ ά ν π ο μ π ή ν τήν ἐπαναφορά τῶν ἱερῶν στό τέμενος τῆς Δήμητρος στήν Ἑλευσίνα. Μέ ἐπί κεφαλῆς τό ἄγαλμα τοῦ Ἰάκχου καί τῶν ἱερέων, οἱ πιστοί μέ θεῖον ἐνθουσιασμόν καί ἐκρήξεις χαρᾶς ἐβάδιζαν πρός τήν Ἑλευσίνα. Ἀπό καιροῦ εἰς καιρόν οἱ πεζοπόροι προσέφεραν θυσίας, ἔψαλλαν ὕμνους καί προσήρχοντο σέ βωμούς καί ναῖδρια πού εἶχαν ἰδρυθῆ κατά μῆκος τῆς πομπικῆς ὁδοῦ, πού ἀπό τήν πομπήν ὠνομάσθη Ἱερά ὁδός.

ΑΙΣΧΥΛΕΙΑ 1980: Ὁ Δήμαρχος Ἐλευσίνος κ. Μιχ. Λεβέντης προσφέρει τό χρυσό μετάλιο τῆς πόλεως στόν Ἀρχιτέκτονα Ἀρχαιολόγο κ. Ἰω. Τραυλό καί στόν Πρόεδρο τῆς Ἀκαδημίας κ. Γεώργιο Μυλωνᾶ.

Στή λίμνη τῶν Ρεϊτῶν ἐγένετο στάσις καί ἀπό ἐκεῖ ἡ πορεία συνεχίζετο κατά μῆκος τῆς θαλασσίας ἀκτῆς, κάτω ἀπό τό φῶς ἀναμένων δάδων πού ἐκράτουν οἱ λάτρεις, γιατί ἡ νύκτα ἐκάλυπτε μέ τό σκοτάδι τῆς τό περίφημον Θριάσιο Πεδίον. Ἡ πορεία ἀπό τās Ἀθήνας εἰς τήν Ἐλευσίνα ἦτο μία ἀπό τίς λαμπρότερες πομπές τοῦ ἀρχαίου κόσμου καί μέ λαμπρότητα καί θρησκευτική ἔξαρσι μπορεῖ νά παραβληθῆ πρός τήν περιφορά τοῦ Ἱεροῦ Ἐπιταφείου τῶν ἡμερῶν μας.

Στόν Δῆμο τῆς Ἐλευσίνος, ἡ πομπή εἰσήρχετο ἀπό τή γέφυρα τοῦ Ἐλευσινιακοῦ Κηφισοῦ, ὅπου ἐγένοντο οἱ περίφημοι Γεφυρισμοί. Στή γέφυρα ἐκείνη περίμεναν «ἄνδρες μέ τήν κεφαλὴν κεκαλυμμένην», ὅπως περιγράφεται ἀπό τοὺς ἀρχαίους, «οἱ ὅποιοι ἐξετόξευαν λοιδωρίας καί ὕβρεις κατά τῶν μετεχόντων τῆς πομπῆς» πού προκαλοῦσαν γενικὴν θυμίδιαν καί γέλωτας. Καί αὐτό ἐγένετο εἰς ἀνάμνησιν τῆς Βαουῆς τῆς Μαίας πού μέ τίς φλυαρίες τῆς προσπάθησε νά διασκεδάσῃ τή Θεά.

Ἡ πομπή κατέληγεν εἰς τήν μεγάλη ἐξωτερικὴ αὐλή τοῦ Ἱεροῦ ὅπου οἱ ἱερεῖς

ὑπεδέχοντο τούς λάτρεις στολισμένους μέ λαμπρά φορέματα καί στεφανωμένους μέ κλάδους μυρσίνης. Εἰς τήν αὐλήν «παννύχιοι» καθ' ὅλη τήν νύκτα ἐτελοῦντο χοροί πρός τιμήν τῆς Θεᾶς «παρά τό Καλλίχορον Φρέαρ» πού ἀκόμη διασώζεται κοντά στά Μικρά Προπύλαια. Τέλος οἱ λάτρεις ἀπεχώρουν διά νά ἀναπαυθοῦν.

Τήν ἐπομένη νύκτα ἤρχιζε ἡ τελετή τῆς μυήσεως, τό μυστηριακό δηλαδή μέρος τῆς τελετῆς. Ποιό ἦτο τό περιεχόμενο τῆς τελετῆς τῆς μυήσεως παραμένει μέγα καί ἄλυτον αἰνίγμα. Γνωρίζομεν πολύ ὀλίγα καί αὐτά ὄχι τόσον οὐσιώδη διά τό μυστικόν μέρος τῆς τελετῆς. Γνωρίζομεν ὅτι ἡ πλήρης μύησις εἶχε 3 στάδια. Τήν Μύηση στά Μικρά Μυστήρια πού ἐγένετο τήν ἄνοιξιν εἰς τάς Ἰθάνας καί ἐν Ἰθάραις, πρῶτον τόν Ἰλισσόν, τήν μύησι εἰς τά Μεγάλα Μυστήρια πού ἐγένετο στήν Ἐλευσίνα τόν Βοηδρομιώννα μῆνα καί τά Ἐποπτικά στήν Ἐλευσίνα, πού ἐμμοῦντο οἱ λάτρεις ὕστερα ἀπό ἕνα χρόνο ἀφοῦ εἶχαν μυηθῆ στά Μεγάλα Μυστήρια. Τί ἀπετέλει τήν μύησι; Καί αὐτή εἶχε τρία μέρη ὡς διδασκόμεθα ἀπό τούς ἀρχαίους συγγραφείς. Τά δ ρ ὶ μ ε ν α, τὰ λ ε γ ὄ μ ε ν α καί τὰ δ ε ι κ ν ὕ μ ε ν α. Εἶναι δυνατό νά ὑποτεθῆ ὅτι τά δρώμενα περιελάμβαναν μιά δραματική ἀναπαράσταση τῆς ἀρπαγῆς τῆς Κόρης, τήν περιπλάνησιν τῆς μητέρας θεᾶς, τό πένθος, τήν ὀδύνην καί τέλος τήν ἐπιστροφή τῆς κόρης στήν Ἐλευσίνα. Οἱ μμούμενοι ὄχι μόνο παρακολουθοῦσαν (ὅπως γίνεται εἰς τό Θέατρο) τούς ἱερεῖς καί τήν ἱέρεια πού ὑπεδύοντο τά θεῶν πρόσωπα, ὅπως ἔγραφε ὁ Ἀριστοτέλης «τούς τετελεσμένους οὐ μαθεῖν τι δεῖ, ἀλλά παθεῖν», ἀλλά μετεῖχαν εἰς τάς περιπλανήσεις τῆς θεᾶς, εἰς τή μητρική ὀδύνη, μέ πυρσοῦς ἀναμμένους ἐπήγαιναν ἀπό ἱερό ὄροσημο σέ ἄλλο ὄροσημο πού διεσώζετο στόν περίβολο τοῦ τεμένους, γιά νά σταθοῦν στό Καταβάσιον τῆς Ἐλευσίνος, στή σπηλιά τοῦ Πλούτωνος καί μέ θάμβος νά παρακολουθήσουν τήν ἄνοδο τῆς Κόρης ἀπό τόν Ἰθάραι. Μέ ἀπέραντη χαρά καί ἐκρήξεις ἐνθουσιασμοῦ, μέ ἀναμένους πυρσοῦς συνώδευαν τήν Κόρη στήν ἄνοδό της στό Τελεστήριον ὅπου ἐγένετο ἡ συνάντησις μητέρας καί Κόρης καί ἀκολουθοῦσε ἡ ἄφατος χαρά καί ἀγαλλίασις.

Δέν εἶναι δυνατόν νά γνωρίζομε ἐάν τά δρώμενα περιωρίζοντο σ' αὐτή καί μόνη τήν ἀναπαράστασι τοῦ μύθου πού ἄλλωστε ἦτο παγκοίμως γνωστός ἴσως ὑπῆρχαν καί ἄλλα ἄγνωστα σέ μᾶς ἐπεισόδια. Οὐδέ εἴμεθα βέβαιοι γιά τήν ἐξήγησι τοῦ μύθου πού θά ἔδιδαν οἱ ἱερεῖς. Σήμερα λέγεται πῶς ὁ μύθος φανέρωνε ποιητικά τόν κύκλον τῆς βλαστήσεως ἀκόμη καί τήν διαιώνισι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καί τήν ἀθανασία. Τίποτε δέν διεσώθη πού νά βεβαιώνει τάς ὑποθέσεις.

Ἐάν γνωρίζομε ὀλίγα μόνον γιά τά δρώμενα, εὐρισκόμεθα στό σκότος τῆς ἀγνοίας γιά τά ἄλλα δύο μέρη τῆς μυήσεως, διά τὰ λ ε γ ὄ μ ε ν α καί τὰ δ ε ι κ ν ὕ μ ε ν α καί αὐτά ἦσαν τά σπουδαιότερα στοιχεῖα τῆς μυστικῆς λατρείας. Εἶναι ἀξιοθαύμαστον πῶς ἐτηρήθη ἀπόλυτος μυστικότητα γιά τήν οὐσίαν τῆς μυήσεως. Πρέπει νά τονισθῆ ὅτι τά μυστήρια ἐτελοῦντο ἐπί 2000 τουλάχιστον χρόνια, ὅτι μία γενεά πιστῶν διεδέχετο χωρίς διακοπή τήν ἄλλην ὅτι στήν λατρεία ἐμμοῦντο ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά ἀκόμη καί δοῦλοι, ὅτι τά νεώτερα χρόνια μερικοί τουλάχι-

ΑΙΣΧΥΛΕΙΑ 1980: Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἐλευσίνος κ. Δημ. Θεοδώρου προσφέρει στόν Πρόεδρο τῆς Ἀκαδημίας Καθηγητή κ. Γεώρ. Μυλωνᾶ καί στόν κ. Ἰω. Τραυλό τήν περγαμηνή ἀνακηρύξεως τῶν Ἐπιτίμων Δημοτῶν τῆς Ἐλευσίνος.

στον ἀπό τούς μουμένους θά ἐγένοντο Χριστιανοί καί θά ἐξομολογοῦντο στούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τό μυστικό. Παρ' ὅλα αὐτά τό μυστικό τῆς λατρείας ἐτηρήθη καί μόνον ἀστήρικτες ὑποθέσεις διασώζονται στά συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἀκόμη καί τώρα παραπαίουμε στό σκοτάδι. Βαρύς καί ἀδιαπέραστος πέπλος καλύπτει τά μυστήρια ἀκόμη καί σήμερα. Πόσες ἡμέρες καί νύκτες ξοδεύτηκαν πάνω σέ βιβλία, σέ ἐπιγραφές, σέ ἔργα τέχνης ἀπό διάσημους, διεθνεῖς ἐρευνητές πού ἤλπιζαν νά παραμερίσουν τό βαρύ πέπλο καί νά φανερώσουν τήν ἀλήθεια. Πόσες νύκτες καί ἐγώ ἐξόδευσα ἐδῶ στό Τελεστήριο πλημμυρισμένο μέ τό μαγικό φῶς τῆς Σελήνης, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ψυχή θά δισθάνετο, νά διανοθανθῶ τήν ἔξαρσι καί τήν ἀλήθεια πού ὁ λογικός νοῦς δέν ἦτο δυνατόν νά συλλάβη. Ὅλα εἰς μάτην. Τά Μυστήρια τῆς Ἐλευσίνος παραμένουν ἀκατάληπτα καί ὁ ἀρχαῖος κόσμος κράτησε πιστά τό μυστικό του πού ἐτάφη μέ τόν τελευταῖο Ἱεροφάντη τῆς Θεᾶς.

Ἐκεῖνο ὅμως γιά τό ὁποῖον εἴμεθα βέβαιοι εἶναι ὅτι οἱ «μυηθέντες» ἐπέστρεψαν ἀπό τό προσκύνημά τους στήν Ἐλευσίνα καλλίτεροι ἠθικῶς, γιομάτοι χαρά

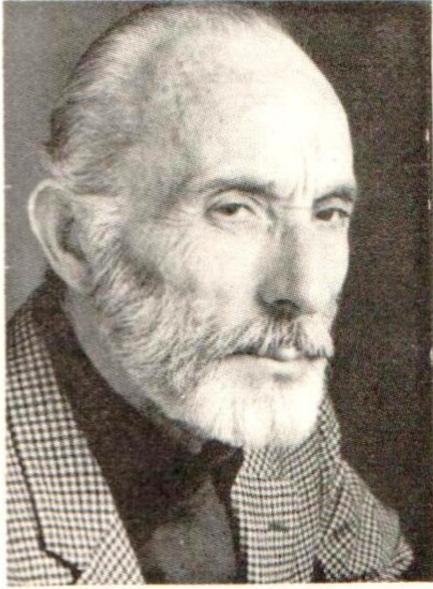
καί εὐτυχία, μέ μειωμένο φόβο γιά τό θάνατο καί μέ αὐξημένη τήν ἐλπίδα γιά καλλίτερη τή ζωή καί στή γῆ μας καί στόν τόπο τῶν Σκιῶν. Αὐτή τήν ἐλπίδα ἐξυμνεῖ ὁ Πίνδαρος ὅταν ἐνθουσιασμένος ἀναφωνεῖ « Ὀλβιος ὅστις ἰδὼν κεῖν ᾿ (τά Μυστήρια δηλ.) εἶν ᾿ ὑπό χθόνα. Οἶδε μέν βίου τελευτάν, οἶδεν δέ διόσδοτον ἀρχάν». Ταυτόν ἀντιλαλεῖ ὁ Σοφοκλῆς ψάλλωντας « ὦ τρισόλβιοι κεῖνοι βροτῶν, οἱ ταῦτα δερχθέντες τέλη μολωσ ᾿ εἰς ᾿ Αἰδου τοῖσδε γάρ μόνοις ἐκεῖ ζῆν ἔστι, τοῖς δ ᾿ ἄλλοις παντ ᾿ ἐκεῖ κακά» καί συμπληρώνει ὁ ᾿ Ομηρικός ὕμνος μέ τό « Ὀλβιος ὅς τάδ ᾿ ὄπωπεν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων». Ὄταν φέρωμε στό νοῦ αὐτά καί ἄλλα λεχθέντα ἀπό τούς μεγάλους στοχαστάς τῆς ᾿ Αρχαιότητος, ὅταν ἀναπαριστοῦμε τά θαυμαστά κτίρια καί μνημεῖα πού ᾿ ἰδρυσαν στό ἱερό τῆς Δήμητρος μεγάλοι πολιτικοί ὡς ὁ Πεισίστρατος, ὁ Κίμων, ὁ Περικλῆς, ὁ ᾿ Αδριανός, ὁ Μάρκος Αὐρήλιος, δέν εἶναι δυνατόν παρά νά συμπεράνωμε πῶς τά ᾿ Ελευσίνα μυστήρια δέν ἦτο μιά κενή, παιδαριώδης ὑπόθεση πού δημούργησαν πανοῦργοι ἱερεῖς γιά νά ἐξαπατοῦν καί ἐκμεταλεύονται τούς ἀφελεῖς καί ἀξέστους ἀλλά φιλοσοφία τῆς ζωῆς μέ περιεχόμενο καί σημασία πού φανέρωνε κόκκο ἀλήθειας στούς πιστούς καί ἐπλούτιζε καί ἐνεθάρρυνε τή ζωή τους. Τό συμπέρασμα αὐτό ἐνισχύεται ἀπό τήν περίφημη ρῆσι τοῦ Κικέρωνος πού λέγει «αἱ ᾿ Αθῆναι ἔδωσαν στήν ἀνθρωπότητα πολλά τά καλά ἀλλά τίποτα περισσότερο θεῖον, ἔξοχον καί βοθητικόν ἀπό τά ᾿ Ελευσίνα Μυστήρια».

᾿ Ας ἐνθυμηθοῦμε καί πάλι πῶς ἡ τελετή τῆς ᾿ Ελευσίνας πανηγυρίζετο περί τά 2000 χρόνια μέ συνέχεια καί ἐνθουσιασμό. Τότε θά ἀντιληφθοῦμε τή σπουδαιότητα καί τήν ἔννοιαν τῆς ᾿ Ελευσίνας στή ζωή τῆς ἀρχαιότητος κατά τήν προχριστιανικήν περίοδον. Ὄτε ὁ Χριστιανισμός ἐπεβλήθη στήν ᾿ Ελληνική γῆ, ἡ τελετή τῆς Δήμητρος βρῆκε τό τέλος της. ᾿ Η θεία πηγὴ πού ἀνέβλυζε παρά τό Καλλίχορο Φρέαρ ἐξηράνθη καί ὁ κόσμος ἐστράφη πρὸς ἄλλη ζῶσα πηγὴ γιά νά βρῆ θάρρος καί ἐνίσχυσι. ᾿ Η λατρεία πού ἐπὶ αἰῶνες ἐνέπνεε τόν κόσμον λησμονήθηκε καί τά μυστικά της ἐτάφησαν μέ τόν τελευταῖον ἱεροφάντην.

Πρέπει νά εἶμεθα εὐγνώμοντες στό Δῆμο τῆς ᾿ Ελευσίνας πού παρά τήν σημερινή τεχνολογική καταστροφή μᾶς φέρει ἐδῶ, στόν ἱερό μῆνα Βοηδρομιῶνα, στό θεῖο αὐτό τέμενος γιά νά σκεφθοῦμε τήν παλιά δόξα καί προσφορά τοῦ τόπου στήν ἀνθρωπότητα. Εὐγνώμονες καί στό Θρυλικό Κούν τόν νεώτερο ἱεροφάντη τοῦ Θεάτρου καί τόν θίασό του πού ξαναζωντανεύουν δράματα γιά τήν μοῖρα τῶν ἀνθρώπων πού συνέλαβε ἓνας μέγας πολίτης τῆς ᾿ Ελευσίνας ὁ Αἰσχύλος.

ΜΑΝΟΣ ΚΑΤΡΑΚΗΣ

Ο έκλεκτός καλλιτέχνης πού τήν πενήνταχρονη καί πλέον προσφορά του τιμάει ἐφέτος ὁ Δῆμος Ἐλευσίνας γεννήθηκε στό Καστέλι Κισσάμου Κρήτης πρίν ἀπό ἑβδομήντα περίπου χρόνια.

Πολύ μικρός ἤρθε στήν Ἀθήνα μέ τίς τρεῖς μεγαλύτερες ἀδελφές καί τήν Μάνα του μιά φωτισμένη καί θεληματική γυναῖκα πού ἤθελε ὅπως ἔλεγε νά κάνει τά παιδιά της ἀ ν θ ρ ῶ π ο υ ς.

Τότε ἀκόμη ὁ Μᾶνος δέν εἶχε σκεφθεῖ νά γίνει ἠθοποιός, ἄλλωστε τήν ἐποχή ἐκείνη τό θέατρο δέν ἦταν προσιτό στούς πολλούς, κι ἐκεῖνος ὅπως ὅλοι ἤξερε καλά τόν καραγκιόζη πού τόν ἔπαιζε μέ τά παιδιά τῆς γειτονιάς.

Τήν πρώτη ἐμφάνισή του σάν ἠθοποιός τήν ἔκανε στόν κινηματογράφο μέ τήν βουβή ταινία «τό λάβαρο τοῦ '21». Ἕνας νεοφερμένος τότε Ἑλληνοαμερικανός εἶχε τήν φιλοδοξία νά κάνει μιά ἠρωική ταινία καί ζήτησε ἐρασιτέχνες ἀνάμεσα στούς νέους τῆς γειτονιάς πού τόν πολυόρκησαν καί προτίμησε τόν Μᾶνο. Ἀργότερα ὅταν τό φιλμ παίχθηκε στούς κινηματογράφους τῆς Ἀθήνας ἐνῶ χάζεψε τίς φωτογραφίες τοῦ ἔργου ἔξω στό πεζοδρόμιο γιατί δέν εἶχε νά πληρώσει τό εἰσιτήριο τόν πλησίασε κάποιος πού τόν εἶχε ἀναγνωρίσει καί τοῦ πρότεινε νά παίξει στόν θίασο τῶν νέων στό Παγκράτι. Ἦταν ὁ Γιάννης Ξανθάκης μεταφραστής θεατρικῶν ἔργων καί γνώστης τῶν μυστικῶν τοῦ θεάτρου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τό ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ ὁ Μᾶνος πάτησε γιά πρώτη φορά στό σανίδι. Ἦταν τό σωτήριο ἔτος 1928.

Ἡ Μαρίκα Κοτοπούλη καί ὁ Φῶτος Πολίτης δύο ἄνθρωποι πού ἔπαιξαν καθοριστικό ρόλο στήν καριέρα τοῦ νεαροῦ τότε καλλιτέχνη ἔδειξαν σύντομα τό μεγάλο ἐνδιαφέρον τους γι' αὐτόν. Ἀπό τότε συνεχίζεται τό μακρú ταξίδι τοῦ Μάνου Κατράκη μέσα στό Ἑλληνικό θέατρο μέ μιά μονάχα διακοπή. Τό 1948 ἡ ἄρνησή του νά ἀποκηρύξει τό πολιτικό του πιστεύω τόν ὁδήγησε στά ξερονήσια τοῦ Αἰγαίου ἐπί τέσσερα συνεχῆ χρόνια.

Σ' ἓνα ἀπ' αὐτά τό 1951 στόν Ἄη Στράτη τοῦ γεννήθηκε ἡ ἰδέα τῆς ἰδρυσης τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαϊκοῦ Θεάτρου πού ἡ πραγματοποίησή της ὀλοκληρώθηκε τό 1955 στό Πεδῖον τοῦ Ἄρεως μέ τό κηποθέατρο πού ἦταν σύλληψη καί πραγμάτωση δική του. Τό καλοκαῖρι ἐκείνης τῆς χρονιάς τό ΕΛΘ ξεκίνησε μέ τόν «Ἀγαπητικό τῆς Βοσκοπούλας» στίς 20 Αὐγούστου. Στά μετέπειτα χρόνια τό ΕΛΘ παρουσίασε στόν ἴδιο χῶρο τά καλοκαίρια καί διάφορα ἄλλα θέατρα τούς χειμῶνες σέ Ἀθήνα καί ἐπαρχία μιά σειρά ἀπό ἐκλεκτά πολυπρόσωπα ἔργα τά περισσότερα Ἑλληνικά ὅπως «Ὁ Χριστός Ξανασταυρώνεται», «Βασίλισσα Ἀμαλία», «Ὁ Πραγματευτής», «Καραϊσκάκης», «Ὁ Πατούχας», «Ὁ Μονοσάνδαλος», «Τό Κορίτσι

μέ τό Κορδελλάκι», «΄Ο Καπετάν Μιχάλης» κ.λ. Τό 1968 ή χούντα έκανε βίαια έξωση στό ΕΛΘ από τήν επί 14 χρόνια μόνιμη έδρα του (θέατρον Πεδίου " Αρεως) διάλυσε, εξέδρες, καμαρίνια, σκηνικά μαζί μέ κάθε είδος θεατρικό έξάρτημα πού στοιβαγμένα σέ ένα χέρσο χῶρο καταστράφηκαν από τήν βροχή, τόν χρόνο καί τήν εγκατάλειψη. Τό ΕΛΘ συνεχίζοντας τήν δουλειά του πότε σέ κάποιο θέατρο τῆς Ἰθήνας καί πότε σέ περιοδεΐες στήν έπαρχία διαλύθηκε όριστικά στήν Λάρισα από τόν τότε Στρατιωτικό Διοικητή. Τό 1975 μέ τήν βοήθεια τοῦ Δήμου Πειραιᾶ τό ΕΛΘ ἀναστήθηκε πάλι παρουσιάζοντας τόν «Χριστόφορο Κολόμβο» στό Δημοτικό Θέατρο καί τό 1976 μέ έπιδότηση τοῦ Δήμου Ἰλευσίνας τόν «Προμηθέα Δεσμώτη» στά Αἰσχύλεια κι' έτσι κατάφερε νά συνεχίσει μέχρι καί σήμερα τόν σταθερό πολιτιστικό δρόμο του. Τά τελευταῖα πέντε χρόνια στό θέατρο Μπροντγουαίη ό Μᾶνος Κατράκης πάντα μέ τό ΕΛΘ έχει παρουσιάσει έργα μεγάλων έπιτυχιῶν ὅπως «Φθινοπωρινή Ἰστορία» «Συντροφιά μέ τόν Μπρέχτ» «Τελευταῖοι» καί τό Ἰρλανδέζικο έργο «ΝΤΑ» πού θεωρεῖται από τίς μεγαλύτερες δημιουργίες του καί πρόκειται νά παιχτῆ γιά τρίτη συνεχῆ σαιζόν.

ἸΟ Μᾶνος Κατράκης από τά βασικά στελέχη τοῦ Ἰθνικοῦ μας Θεάτρου ὅταν πρωτοἰδρύθηκε τό 1931 εἶχε τήν εύκαιρία τόσο μέσα σ' αὐτό ὅσο καί στό Ἰλευθερο Θέατρο νά συνεργαστεῖ μέ τούς περισσότερους πρωταγωνιστές τῆς Ἰλληνικῆς σκηνῆς παλαιούς καί νεωτέρους καί νά ὑποδυθεῖ ὅλους σχεδόν τούς μεγάλους ρόλους τοῦ Ἰλληνικοῦ καί διεθνοῦς δραματολογίου.

Παράλληλα ἔλαβε μέρος σέ ἄπειρες πολιτιστικές καί καλλιτεχνικές εκδηλώσεις οἱ ὅποιες μαζί μέ τήν έν γένει έξαίρετη προσφορά του τοῦ ἀπέφεραν πολλές τιμητικές διακρίσεις ὅπως τό μετάλιον τῆς Πόλεως τῆς Ἰθήνας, τοῦ τέως βασιλιᾶ, πολλῶν δήμων τῆς χώρας καθώς καί πολλῶν ὀργανώσεων.

Τό 1961 γιά τήν έρμηνεία του στό ρόλο τοῦ Κρέοντα στήν ταινία «Ἰ Αντιγόνη» τιμήθηκε μέ τό βραβεῖο καλύτερης έρμηνείας πρώτου ἀνδρικοῦ ρόλου στό διεθνές Φεστιβάλ τοῦ Σάν Φραντζίσκο, μία διάκριση πού θεωρεῖται ή μεγαλύτερη σήμερα σέ Ἰλληνα Ἰθοποιό επί διεθνοῦς έπιπέδου.

*Ὁ Μᾶνος Κατράκης διαβάζει τὰ ὀνόματα τῶν προσωπικοτήτων πού
ὑπέγραψαν τήν ἔκκληση γιά τή σωτηρία τῆς Ἑλευσίνας.
(Πλατεία Ἡρώων, Αὐγουστος 1980)*

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

Τό Δημοτικό Συμβούλιο Ἐλευσίνας στήν τακτική του συνεδρίαση τῆς 11ης Αὐγούστου 1981, παρόντος καί τοῦ Δημάρχου ΜΙΧΑΗΛ ΛΕΒΕΝΤΗ, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ Προέδρου ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ προτείναντος τήν ἀπονομή διακρίσεων ἀπό τόν Δήμο Ἐλευσίνας στόν μεγάλο Ἑλληνα Ἡθοποιό ΜΑΝΟ ΚΑΤΡΑΚΗ γιά τήν ἐπί πενήντα ὀλόκληρα χρόνια μεγάλη καλλιτεχνική προσφορά του στό Θέατρο καί στόν Κινηματογράφο.

Ἐπειδή τό Συμβούλιο ἔχει ἄμεση γνώση τῆς μεγάλης ἀξίας καί τῆς προσφορᾶς τοῦ καλλιτέχνη πού ἀναγνωρίζεται Πανελληνίως καί Διεθνῶς.

Ἐπειδή κατ' ἐπανάληψη εἶτε ἐπί κεφαλῆς τοῦ Θιάσου του εἶτε συμμετέχοντας σέ τοπικές ἐκδηλώσεις ἔχει δώσει στόν Λαό τῆς Ἐλευσίνας δείγματα τῆς ὑψηλῆς του Τέχνης.

Ἐπειδή τέλος, πάντοτε ὁ ΜΑΝΟΣ ΚΑΤΡΑΚΗΣ καί σάν πολίτης καί σάν καλλιτέχνης στέκει ἀπαρασάλευτα στό πλευρό τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ κάτω ἀπό ὅποιοεσδήποτε συνθήκες καί ἀντιξιοότητες.

ΨΗΦΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Ἀνακηρύσσει τόν μεγάλο Ἑλληνα Ἡθοποιό ΜΑΝΟ ΚΑΤΡΑΚΗ ἐπίτιμο Δημότη τῆς πόλεως τῆς Ἐλευσίνας.

Ἀπονέμει σ' αὐτόν τό χρυσό μετάλλιο τῆς πόλεως.

Ἡ ἀπονομή τοῦ ψηφίσματος καί τοῦ μεταλλίου νά γίνει σέ ἐπίσημη τελετή ἐνώπιον τοῦ Λαοῦ τῆς πόλεως, τήν 23ην Αὐγούστου 1981, ἡμέρα ἐνάρξεως τῶν Αἰσχυλείων 1981.

Νά ἐπακολουθήσει καλλιτεχνική ἐκδήλωση καί δεξίωση πρός τιμήν του.

Ἐξέδωσε τήν ἀριθμ. 91/81 ἀπόφασή του.

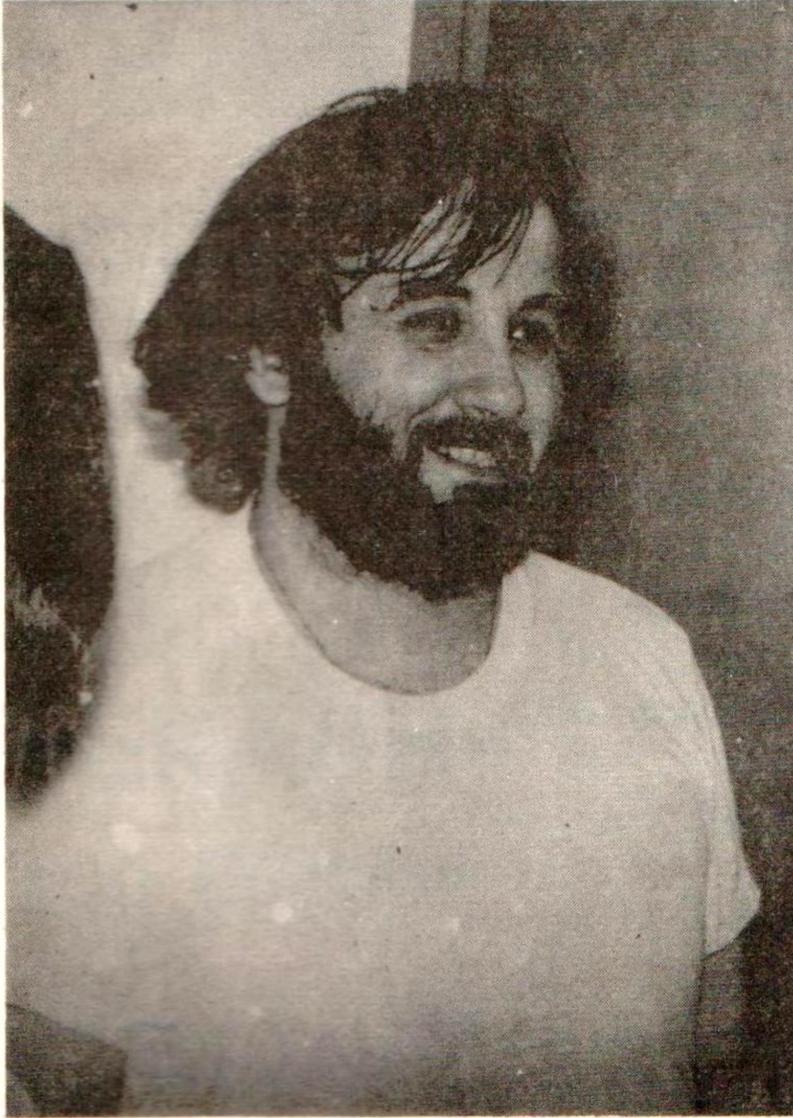
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΔΗΜ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
ΓΕΩΡ. ΑΜΦΙΑΤΖΟΓΛΟΥ

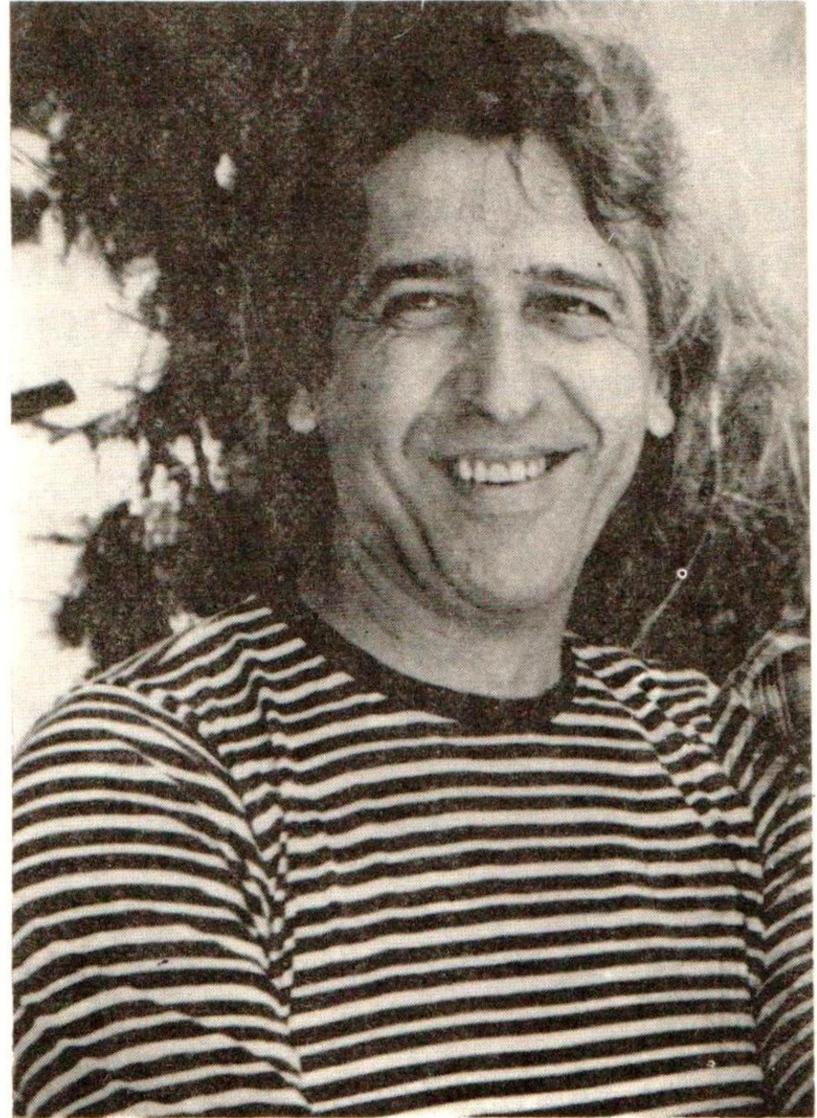
ΤΑ ΜΕΛΗ
ΑΛΚΙΒ. ΜΑΡΟΥΓΚΑΣ
ΧΡ. ΚΑΛΑΤΖΑΚΟΣ
ΓΕΩΡΓ. ΜΑΡΟΥΓΚΑΣ
ΑΝΑΣΤ. ΜΟΥΡΙΚΗΣ
ΧΡ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΝΑΣΤ. ΜΟΝΟΧΟΛΙΑΣ

Γιά τήν Δημοτική Ἀρχή Ἐλευσίνας

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΛΕΒΕΝΤΗΣ

ΘΑΝΟΣ ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΟΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΕΟΝΤΗΣ

ΛΑΪΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Χ. ΛΕΟΝΤΗ – Θ. ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΟΥ

ΤΡΑΓΟΥΔΟΥΝ

ΣΟΦΙΑ ΒΟΣΣΟΥ, ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΕΡΑΝΤΖΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΓΙΩΚΗΣ, ΣΑΚΗΣ ΜΠΟΥΛΑΣ, ΑΙΜΙΛΙΑ ΣΑΡΡΗ, σέ παλιά καί νέα ἔργα τους

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΕΟΝΤΗΣ

Γεννήθηκε τό 1940 στό Ἡράκλειο τῆς Κρήτης. Ἐκεῖ τέλειωσε τό γυμνάσιο καί πήρε τά πρῶτα μαθήματα μουσικῆς.

Τό 1958 ἦρθε στήν Ἀθήνα καί γράφτηκε στό Ὠδεῖο Ἀθηνῶν, στή τάξη τῶν θεωρητικῶν, μέ δασκάλους τούς Θάλεια Τσαπουλάρη - Τζοάννου καί τό Μενέλαο Παλλάντιο.

Ἀργότερα συνέχισε τίς σπουδές του στό Παρίσι καί τέλος στήν Ἀθήνα μέ τό Γιάννη Παπαϊωάννου.

Σάν συνθέτης πρωτοεμφανίζεται δημόσια τό Μάρτη τοῦ 1963 σέ μία συναυλία τοῦ συλλόγου τῶν φίλων τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς στό Θέατρο ΑΚΡΟΠΟΛ, ἐνῶ τό ἴδιο καλοκαίρι διευθύνει τήν ὀρχήστρα στό Θέατρο ΠΑΡΚ στή «Μαγική Πόλη» τῶν Χατζιδάκι - Θεοδωράκη.

Ἡ μουσική δραστηριότητα τοῦ Χρήστου Λεοντῆ δέν περιορίζεται σέ ἓνα εἶδος μουσικῆς, ἀντίθετα οἱ μουσικές του ἐργασίες καλύπτουν ἓνα μεγάλο φάσμα πού

ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν ἀπλή φόρμα τοῦ τραγουδιοῦ μέχρι καὶ τῆς συμφωνικῆς μουσικῆς. Θεωρεῖται δὲ ἓνας ἀπὸ τοὺς πολυγραφότερους συνθέτες τῆς χώρας μας στὸ χῶρο τοῦ Θεάτρου.

Ἔργα του:

Δίσκοι: ΚΑΤΑΧΝΙΑ (1964), ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΟΝΕΙΡΩΝ (1966), ΔΩΔΕΚΑ ΠΑΡΑ ΠΕΝΤΕ (1970), ΑΧ ΕΡΩΤΑ (1974), ΚΑΠΝΙΣΜΕΝΟ ΤΣΟΥΚΑΛΙ (1975), ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ (1976), ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΑ ΣΤΟ ΚΑΤΩΦΛΙ (1980).

Κινηματογράφος: Τὴν ταινία τοῦ Πάνου Γλυκοφρύδη: ΜΕ ΤΗ ΛΑΜΨΗ ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ. Βραβεῖο Φεστιβάλ Θεσ/νίκης.

Συμφωνικά: ΚΡΗΤΗ - 1866 (1966), Μουσική γιὰ ἔγχορδα.

Θέατρο:

1. ΕΛΕΝΗ Εὐριπίδη 1966 μέ Ἄννα Συνοδινού
2. ΗΛΕΚΤΡΑ Σοφοκλῆ 1967
3. ΣΦΗΚΕΣ Ἀριστοφάνη 1970 Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
4. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ 1972 Κ.Θ.Β.Ε.
7. ΑΧΑΡΝΗΣ Ἀριστοφάνη 1976 Θ.Τ. Κούν
8. ΒΑΚΧΕΣ Εὐριπίδη 1977 Θ.Τ. Κούν
9. ΕΙΡΗΝΗ Ἀριστοφάνη 1977 Θ.Τ. Κούν
10. ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΕΣ Εὐριπίδη Θ.Τ. Κούν

ΘΑΝΟΣ ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΟΣ

Ὁ Θάνος Μικρούτσικος γεννήθηκε στὴν Πάτρα τὸ 1947. Ἔκανε πιάνο καὶ θεωρητικά στὸ Ἑλληνικό Ὠδεῖο. Συνέχισε νὰ μελετᾷ μόνος του σύγχρονες φόρμες καὶ τὴν Ἑλληνική Μουσική. Ἔχει γράψει 42 ἔργα. Ἀπ' αὐτά τὰ 20 ἀνήκουν στὸν χῶρο τῆς θεατρικῆς μουσικῆς. Ἔχει γράψει μουσική γιὰ τραγωδίες καὶ κωμωδίες ἀρχαίων ἐλλήνων τραγικῶν καθὼς καὶ μουσική γιὰ σύγχρονο ἐλληνικό καὶ ξένο θέατρο.

Ἀρκετά ἔργα του, στὸ ἴδιωμα τῆς σύγχρονης μουσικῆς, ἔχουν ἐκτελεστεῖ στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικό. Πιὸ γνωστά ἀπ' αὐτά εἶναι: Κομμάτι γιὰ 5 φωνές σέ κείμενο τοῦ Σταντάλ (1971) – Ἀποχαιρετισμός καὶ Ἀντιθέσεις (1975) – Κομμάτι γιὰ τρομπέτα (1973-76) – «Σήματα» γιὰ μεικτὴ χορωδία Α. CAPELLA σέ ποίηση Γιάννη Ρίτσου (1973) – «Κιγκλίδωμα I» γιὰ σοπράνο, πιάνο ἀφηγητὴ καὶ μαγνητοταινία (1973-76) – «Εὐριπίδης IV» γιὰ 9 ἐκτελεστές (1979) – «Ἀδελφός» γιὰ μαγνητοταινία 1η Version (1979).

Δούλεψε πάνω σέ ποιητές ὅπως: Γ. Ρίτσος, Κ. Καβάφης, Γ. Σεφέρης, Ὀδ. Ἐλύτης, Μ. Ἀναγνωστάκης, Ν. Καββαδίας, Μ. Ἐλευθερίου, Α. Ἀλκαῖος, Χρ. Λιοντάκης, Κ. Παπαγεωργίου, Βλ. Μαγιακόβσκη, Μ. Μπρέχτ, Ν. Χικμέτ, Β. Μπίρμαν, Η. Ἐρεμπουργκ, Ν. Γκιλλιέν κ.ἄ. Στὸ χῶρο αὐτῆς τῆς μουσικῆς ἔχουν ἐκδοθεῖ 8 δίσκοι μέ τραγούδια του: 1) Πολιτικά τραγούδια, 2) Καντάτα γιὰ τὴν Μακρόνησο καὶ Σπουδὴ στὸν Βλ. Μαγιακόβσκη, 3) Φουέντε Ὀβεχοῦνα, 4) Τροπάρια γιὰ Φονιάδες, 5) Μουσική Πράξη στὸν Brecht, 6) Τραγούδια τῆς Λευτεριάς, 7) Σταυρός τοῦ Νότου, 8) Εὐριπίδης IV.

Ἔχει δώσει τὰ τελευταῖα 5 χρόνια πάνω ἀπὸ 500 συναυλίες στὴν Ἑλλάδα, ἐνῶ ἔργα του ἔχουν παιχτεῖ στὸ Παρίσι, στὴν Τουρκία, στὴν Κύπρο, στὴν Μόσχα, στὸ Μοντεβίδεο, στὴ Βιέννη, στὸ Φεστιβάλ Βερολίνου κ.ἄ.

«ΕΚΑΒΗ»

του Εὐρίδη

Μετάφραση: Νίκου Σούλια

Σκηνοθεσία: Νίκου Περέλη

Σκηνικό-κοστούμια: Θεοδόση Δαυλοῦ

Μουσική: Νικηφόρου Ρώτα.

ΔΙΑΝΟΜΗ (Μέ σειρά ἐμφάνισης)

Φάντασμα: Νίκος Νικολαΐδης

Ἐκάβη: Ἀσπασία Παπαθανασίου

Μιά τρωαδίτισσα: Ράσμου Τσόπελα

Πολυξένη: Λαμπρινή Λίβα - Μαίρη Χήναρη

Ὀδυσσεάς: Κωστής Μεγαπάνος

Ταλθύβιος: Νίκος Νικολαΐδης

Ἀκόλουθος: Ματίνα Μόσχοβη

Ἀγαμέμνονας: Γιάννης Λιακᾶκος

Πολυμήστορας: Βασίλης Ἀνδρεόπουλος

Χορός:

Γιάννα Ἀνδρεοπούλου, Λαμπρινή Λίβα, Κάτια Λυτρίδου, Μαρία Μάλιου, Ματίνα Μόσχοβη, Μαρία Σαμαρτζῆ, Αἰκατερίνη Σουφλῆ, Βίκυ Σταύρακα, Ράσμου Τσόπελα, Μαίρη Χήναρη.

Ἄγαπητέ θεατή,

Τό 1975 ιδρύσαμε τόν πολιτιστικό καί μή κερδοσκοπικό φορέα «ΔΕΣΜΟΙ». Ξεκινήσαμε ἀπ' τή δική μας ἀνάγκη νά πάρουμε μέρος στήν προσπάθεια γιά τήν ἀνάπτυξη πολιτιστικοῦ κινήματος, πού νά ἐκφράζει τό σημερινό ἑαυτό μας. Ξεκινήσαμε ἀπ' τή δική μας ἀνάγκη νά ἐπικοινωνήσουμε σάν καλλιτέχνες μέ ὅσο μπορούμε πλατύτερο κοινό.

Στά ἑφτά χρόνια τῆς λειτουργίας τῶν ΔΕΣΜΩΝ ἔχουμε πάει σ' ὅλες σχεδόν τίς περιοχές τῆς Ἑλλάδας, παίξαμε θέατρο, ὀργανώσαμε ἐκθέσεις ζωγραφικῆς, βιβλίου, ὀργανώσαμε παιδικές θεατρικές παραστάσεις καί ἄλλες ἐκδηλώσεις γιά τό παιδί, ὀργανώσαμε διαλέξεις γιά τήν ποίηση καί τήν πεζογραφία. Στήσαμε τό πατάρι τοῦ θεάτρου σέ τρίστρατα, πλατεῖες, γήπεδα, προαύλια σχολείων, παρουσιάσαμε τά ἔργα «Ἡλέκτρα» τοῦ Σοφοκλῆ, «Τρωαδίτισσες» καί «Φοίνισσες» τοῦ Εὐριπίδη, «Πλοῦτος» τοῦ Ἀριστοφάνη, «Τυχοδιώκτης» τοῦ Χουρμούζη, «Ὁ Φίλος μας ὁ Αἰσωπος» τοῦ Γ. Νεγρεπόντη, «Ἡ Νίκη» τῆς Λούλας Ἀναγνωστάκη καί «Ὁ Βυσσινόκηπος» τοῦ Τσέχωφ.

Συνεργαστήμε μέ πάνω ἀπό 80 Δήμους καί Κοινότητες καί 70 πολιτιστικούς φορεῖς τῆς ἐπαρχίας.

Ἡ συνεργασία αὐτή καί ἡ ἐπικοινωνία μέ ὀλόκληρο σχεδόν τόν ἑλλαδικό χῶρο μᾶς πλούτισε σάν καλλιτέχνες καί μᾶς προβλημάτισε βαθύτερα γιά τόν σημερινό ἄνθρωπο τῆς χώρας μας.

Χωρίς καμμιά ἀλλαγὴ στήν ἐσωτερική λειτουργία τοῦ φορέα, στούς στόχους μας, στίς καλλιτεχνικές ἀπόψεις μας γιά ἐπιλογή ρεπερτορίου καί τρόπο παρουσί-ασης του, ἀναλάβαμε ἀπ' τό χειμῶνα 1981 τήν εὐθύνη νά λειτουργήσουμε σάν «Ἡμικρατικό Θέατρο Πελοποννήσου».

Ἀναλάβαμε αὐτή τήν εὐθύνη, γιατί νομίζουμε ὅτι πιό οὐσιαστική καί δημιουργική γίνεται ἡ ἐπικοινωνία καλλιτέχνη καί κοινῶ ὅταν μπορεῖ νά ἐξασφαλιστεῖ συνεχῆς λειτουργία τοῦ καλλιτεχνικοῦ φορέα κατά κύριο λόγο σ' ἓνα συγκεκρι-μένο χῶρο.

Μέ τήν ἴδια μορφή συνεχίζουμε καί φέτος τό καλοκαίρι. Σᾶς παρουσιάζουμε τήν «Ἐκάβη» τοῦ Εὐριπίδη. Ἕνα ἀπό τά συγκλονιστικότερα ἔργα τοῦ παγκόσμιου δραματολογίου ὄλων τῶν ἐποχῶν. Ποιητικό ἔργο βγαλμένο ἀπό τήν ἀγωνία τοῦ ποιητῆ γιά τίς καταστροφές πού φέρνει στούς λαούς ὁ πόλεμος. Βγαλμένο ἀπ' τήν ἀγανάκτησή του γιά τήν ἀλαζονία – τήν ἀγριότητα τῶν νικητῶν καί τῆς ἐξου-σίας. Βγαλμένο ἀπ' τήν ἀγάπη του γιά τόν ἄνθρωπο, ἀπ' τήν ἀγανάκτησή του ἐνάντια στήν ἀδικία πού σ' αὐτό τό ἔργο παίρνει συγκεκριμένη μορφή.

Μέ τήν παράσταση πού θά δεῖτε προσπαθήσαμε, μέσα ἀπό τίς ἐμπειρίες τῶν συγχρόνων προβλημάτων, νά πλησιάσουμε ὅσο γίνεται πιό πολύ τό περιεχόμενο αὐτοῦ τοῦ ποιητικοῦ ἔργου.

Ὅταν θά δεῖτε κι' αὐτό τό καλοκαίρι τίς παραστάσεις μας, θά σᾶς παρακαλού-σαμε νά μᾶς γράψετε. Ἡ γνώμη σας μᾶς εἶναι πολύτιμη. Ἡ κρίση σας, ὁ διάλο-γος μαζί σας, μᾶς χρειάζεται, γιατί ἔτσι θά μπορέσουμε πιό ὀλοκληρωμένα νά προβληματιστοῦμε γιά τίς μελλοντικές μας δαστηριότητες.

Εὐχαριστοῦμε
«ΔΕΣΜΟΙ»

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

(484 - 406/7 π.Χ).

Ο Εὐριπίδης γεννήθηκε στή Σαλαμίνα περίπου στά 485 π.Χ. καί πέθανε περίπου στά 406 π.Χ. στήν Πέλλα τῆς Μακεδονίας.

Ἐγραψε 92 ἔργα ἀπό τά ὅποια διασώθηκαν 18 τραγωδίες κι ἕνα σατιρικό δράμα: « Ἄλκηστις », « Ἀνδρομάχη », « Ἴων », « Ἐκάβη », « Ἡρακλῆς μαινόμενος », « Ἰκέτιδες », « Ἡλέκτρα », « Τρωάδες », « Ἰφιγένεια στήν Ταυρίδα », « Ἐλένη », « Φοίνισσες », « Ορέστης », « Ἰφιγένεια στήν Αὐλίδα », « Βάκχες », « Κύκλωπας ».

Ο Εὐριπίδης δέν ἦτανε μονάχα ἕνας μέγας τραγικός ποιητής τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας, ἀλλά κι ἕνας ἀπό τούς μεγαλύτερους στοχαστές. Μέ τήν παρουσία τοῦ Εὐριπίδη στό θεατρικό χῶρο τῆς ἐποχῆς του, τό ἀρχαῖο δράμα γίνεται ὁ ἐκφραστής μιᾶς ἐποχῆς πού οἱ ἀξίες καί οἱ παλιές πεποιθήσεις ἀρχίζουν νά ραγίζουν καί ὁ ἄνθρωπος μέ ἀγωνία προσπαθεῖ νά υπερασπίσει τήν ὕπαρξή του, τό δίκιο του.

Ο Εὐριπίδης ζεῖ ἔντονα τήν ἐποχή του καί ἂν παίρνει θέματα τῶν ἔργων του ἀπό παλιούς μύθους, οἱ ἥρωές του γίνονται καθημερινοί ἄνθρωποι καί ἐκφράζουν τά προβλήματα πού βασανίζουν τούς σύγχρονούς τους. Ὁ ἴδιος, ἀνήσυχο πνεῦμα, πιστεύει ὅτι τίποτα δέν εἶναι δοσμένο καί ἀμετάβλητο. Φανατικός ὀπαδός τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας δέν δέχεται χωρίς κριτική τίς παλιές παραδόσεις, βάζει τόν ἄνθρωπο υπεύθυνο ἀπέναντι στίς πράξεις του, ἀναγνωρίζει τό δικαίωμα στόν ἄνθρωπο νά ἀγωνίζεται γιά τό δίκιο του. Χτυπάει τή θρησκοληψία, τούς κατακτητικούς πολέμους, τόν προβληματίζει σοβαρά ἡ θέση τῆς γυναίκας στήν κοινωνία τοῦ καιροῦ του.

Γι' αὐτή του τή στάση, ὅμως, χτυπήθηκε καί κατασυκοφαντήθηκε ὅσο κανένα ἄλλο πνεῦμα τῆς ἐποχῆς του. Οἱ τραγωδίες του ὅταν παιζόντουσαν σπάνια παίρνανε πρῶτα βραβεῖα καί ξεσηκῶνανε θύελλα διαμαρτυριῶν. παρ' ὅλα αὐτά ὁ Εὐριπίδης μίλαγε ἄμεσα στόν κοινό ἄνθρωπο, καί θεωρεῖται ὁ πατέρας τοῦ νεώτερου δράματος.

Ἰούλιος 1981

Θέατρο «ΔΕΣΜΟΙ»

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΒΕΡΓΗ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Τό Ἄρχαῖο Ἑλληνικό Θέατρο, εἶναι ἕνας ἐξαισιος διάλογος τοῦ ἀνθρώπου μέ τίς ὑπέρτατες θεϊκές δυνάμεις. Μιά ἀναμέτρηση τοῦ ποιητικοῦ πνεύματος μέ τούς ἀνεξέλεγκτους νόμους τῆς φύσης. Μέσα στόν ὑπαίθριο χῶρο τῶν ἀρχαίων θεάτρων τούτη ἡ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μέ τή θεϊκή ἐνόραση κι ἐνατένιση, παίρνει ὅλη τή μυστηριακή κι ἐκστασιακή λειτουργικότητα, μέ τήν θεατρική παράσταση τῆς Ἑλληνικῆς Τραγωδίας. Ὁ τόπος μας εἶναι σπαρμένος μέ ἀμέτρητα ἀρχαῖα θέατρα, πού στέκουν μέ τή λειψή τους μορφή σάν εὐγλωττες μαρτυρίες μιᾶς ἀνεκτίμητης θεατρικῆς κληρονομιάς: μέσα σ' αὐτούς τούς χώρους ὁ ἀρχαῖος δραματικός λόγος θά βρῖσκει πάντα τό φυσικό καί ὀργανικό του πλαίσιο, θά δημιουργεῖ πάντα τίς ὑψηλές συγκινησιακές ἀπηχήσεις του. Τό θέατρό μας γιά τρίτη χρονιά ὀργανώνει παραστάσεις ἀρχαίου Δράματος μέ κύριο σκοπό νά ζωντανεύει τούς μνημειακούς αὐτούς ἀμφιθεατρικούς χώρους καί νά ἀξιοποιεῖ τόν προορισμό καί τή θέσι τους μέσα στήν ἑλληνική ὑπαίθρο, σάν μιᾶ ἐστία πλατύτερης πνευματικῆς καί καλλιτεχνικῆς δραστηριότητας. Ἡ Ἑλληνική Τραγωδία πού ξεκινᾷ ἀπό τή φλόγα τῆς Ἐθνικῆς μας παράδοσης εἶναι μιᾶ μορφή τέχνης, πού ἡ παρουσία της μπροστά στίς μισοερειπωμένες κερκίδες καί τό ἀκανόνιστο δάπεδο τῆς ὀρχήστρας θά ζωντανεύει πάντα στή σφαῖρα τῆς γοητείας καί τῆς ἀνάτασης, τίς μνῆμες μιᾶς ἱστορίας πολιτισμοῦ πού ἄνθισε καί μεγαλούργησε στόν ἱερό αὐτόν τόπο πού λέγεται Ἑλλάδα.

ΕΛΣΑ ΒΕΡΓΗ

χρηστος φραγκος

Ο Εϋριπίδης είναι εκείνος πού ξάνοιξε στό δραματικό θέατρο τά μεγάλα πάθη τοῦ ψυχικοῦ βίου, ἀποκαλύπτοντας εἰς τίς ἀκρότατες λεπτομέρειες τό ἠθικό μέρος ἢ τήν ἀθλιότητα τῆς ἀνθρώπινης ὕπαρξης. Φύση ἀνήσυχη καί προπάντων σκεπτικιστική, ποτέ δέν παρέμεινε πιστός στά καθιερωμένα, μα πάντα τά υπέβαλλε στόν αὐστηρό του ἔλεγχο. Αὐτή του ἡ πνευματική περιέργεια, στάθηκε μιά ἀπ' τίς πιά χαρακτηριστικές ιδιότητες τῆς ιδιοφυΐας του, πού τόν ἔκαναν νά ξεχωρίζη ἀπό τοὺς ἄλλους καί νά ναι ἀληθινά πρωτοπόρος. Ἀκολουθώντας τοὺς ἀρχαίους μύθους τοὺς προσάρμοζε στη δικιά του ιδιοσυγγρασία, χωρίς φυσικά καί νά τοὺς καταργῆ. Τέτοια καί ἡ περίπτωση τῆς Ταυρικῆς Ἰφιγένειας, πού φαίνεται πώς ἀνήκη σέ κεῖνο τόν κύκλο τῶν ἐπικαιρικῶν ἔργων πού ἔγραφαν οἱ ἀρχαῖοι ποιητές γιά νά τιμήσουν ἀρχαῖα ἱερά ἢ θεότητές τους. Ἐτσι καί στήν προκειμένη τραγωδία ὁ Εϋριπίδης τιμοῦσε τή Βραυρώνια Ἄρτεμη σέ κάποια λατρευτική ἐπέτειο, κάτι ἀνάλογο πού γίνεται καί στίς μέρες μας μέ τά θρησκευτικά πανηγύρια.

Ἡ Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις, ἀποτελεῖ συνέχεια τῆς ἄλλης Ἰφιγένειας τῆς ἐν Αὐλίδι, 405 π.Χ ἀλλά διδάχτηκε πολύ πιό νωρίτερα ἀπ' αὐτήν. Ἴσως ἀνάμεσα στά 414-412 π.χ. Θέμα τῆς εἶχε τήν δραματική περιπέτεια καί σωτηρία τῶν δυό κατατρεγμένων παιδιῶν τοῦ Ἀγαμέμνονα, τῆς Ἰφιγένειας καί τοῦ Ὀρέστη, μέσα ἀπό ἕναν κόσμο ἀπάνθρωπο καί βδελυρό, πού χαιρόταν σέ θεάματα φριχτῶν ἀνθρωποθυσιῶν.

Ἡ τραγωδία θεωρεῖται ἀπ' τίς ἐπιφανέστερες τοῦ Εὐριπίδη, ὑπόδειγμα τῆς κλασικῆς δραματικῆς τέχνης. Ὁ Ἀριστοτέλης ἰδιαίτερα ἐκτιμοῦσε τό ἔργο αὐτό καί στήν Ποιητική του XVI, 8, 1455a ἐξαίρει τήν ἀριστοτεχνική σκηνή τῆς ἀναγνώρισης, πού εἶναι ἀπ' τίς καλλίτερες σ' ὄλο τό ἀρχαῖο θέατρο, γιατί ὅπως ἀναφέρει «προέρχεται ἀπ' τήν ἴδια τήν ὑπόθεση καί ἡ ἐκπληξη προκαλεῖται σύμφωνα μέ τή φυσιολογική ἀκολουθία τῶν πραγμάτων...

Ἀκόμα ἔχει νά καταδείξη καί μιά ἄλλη καινοτομία τοῦ ποιητή. Ἐννοοῦμε, φυσικά, ἐκείνη τήν τόσο πολυσυζητημένη σκηνή τοῦ ἀπό μηχανῆς θεοῦ, πού λύει τό τραγικό ἀδιέξοδο τοῦ ἔργου μέ τό σπαθί τοῦ γόρδιου δεσμοῦ. Λύση ἀνορθόδοξη, εἶπαν μερικοί κριτικοί καί ἀδυναμία του. Σά νά μήν εἶχε τάχα ὁ Εὐριπίδης τή στοιχειώδη ἐκείνη καλλιτεχνική αἴσθηση, γιά νά μή δώση ἕνα τέλος τόσο «τραβηγμένο», καί λιγότερο τεχνικό. Κι ὅμως τό ἀντίθετο συμβαίνει. Ὁ Εὐριπίδης πιστός στήν κοσμοθεωρία του, μ' ὄλο πού μποροῦσε κάλλιστα νά τερματίση «φυσιολογικά» σ' ὁποιοδήποτε σημεῖο τῆς σκηρικῆς δράσης τό ἔργο του καί μάλιστα σ' ἐκεῖνο πού καθαρά ἐπισημαίνεται μέ τήν φυγή τῶν ἡρώων του, δέν τό κάνει.

Ἀντίθετα μέ τήν φιλοπαίγμονη διάθεσή του, ἀφήνει νά κυλήση θεληματικά ἡ ὑπόθεση παραπέρα, σ' αὐτό ἀκριβῶς τό ἀδιέξοδο μέ τή θαλασσοφουρτούνα πού ἔτσι ξαφνικά ξεσπᾶ κι' εἶναι ἔτοιμη νά παραδώση τούς φυγάδες στά χέρια τοῦ ἀμείλικτου διώκτη τους. Κι ἐδῶ ἀκριβῶς, σ' αὐτό τό κρίσιμο σημεῖο λειτουργεῖ ἡ γνωστή του μέθοδος, πού ἐνῶ ἀντιστρατεύεται ὀρθολογικά στά δεδομένα τοῦ μύθου, τελικά συμβιβάζεται καί συμφιλιώνεται μαζί του. Ἐτσι ἐξηγεῖται ἡ διαλεκτική του εἰρωνεία καί ἡ τραγική σύλληψη τοῦ νοήματος τῆς ζωῆς, μέσα στίς ἀμοιβαῖες ἀντιφάσεις καί τίς ἀδυναμίες τῆς ἀνθρώπινης βούλησης, πού τόν ἀνέδειξαν, κατά τήν κρίσιν πάντα τοῦ Ἀριστοτέλη, σάν τόν «τραγικώτατον τῶν ποιητῶν»...

Τήν τραγωδία τῆς Ἰφιγένειας τήν μιμήθηκαν καί νεώτεροι συγγραφεῖς. Καί πρῶτα-πρῶτα ὁ μέγας Γκαίτε πού ἔγραψε ὁμώνυμη τραγωδία, ὁ Γκ. Χάουπτμαν καί ὁ Ἑλληνογάλλος ποιητής Ζάν Μορεάς.

Κώστας Θρακιώτης.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ: ΑΠ. ΜΕΛΑΧΡΟΙΝΟΥ
ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: ΝΙΚΟΣ ΠΕΡΕΛΗΣ
ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΙΣ
ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΑ: ΖΟΥΖΟΥ ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ
ΣΚΗΝΙΚΑ - ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΥΡΟΥ

ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΜΕΡΟΣ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ: ΕΛΣΑ ΒΕΡΓΗ
ΟΡΕΣΤΗΣ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΡΑΓΚΟΣ
ΠΥΛΑΔΗΣ: ΚΩΣΤΑΣ ΚΛΕΦΤΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΓΕΛΑΔΑΡΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΒΑΦΙΑΣ
ΘΟΑΣ: ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΜΑΝΤΑΤΟΦΟΡΟΣ: ΚΩΣΤΑΣ ΛΥΠΟΥΔΗΣ
ΑΘΗΝΑ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΚΟΡΥΦΑΙΕΣ

ΚΕΛΥ ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΥ – ΑΚΤΗ ΔΡΙΝΗ
ΑΤΑΛΑΝΤΗ ΚΛΑΠΑΚΗ – ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΤΟΜΑΖΑΝΙ
ΡΙΡΗ ΓΡΗΓΟΡΕΑ – ΒΑΡΒΑΡΑ ΚΥΡΙΤΣΗ
ΛΕΤΤΑ ΜΟΥΣΟΥΤΗ – ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ
ΔΩΡΟΘΕΑ ΣΤΕΡΓΙΩΤΗ – ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΝΤΣΕΤΑ

Ο «μεγάλος άμφορέας τής Έλευσίνος»
(Απεικονίζεται ή τύφλωση
του Κύκλωπα Πολύφημου
άπό τόν Όδυσσέα).